

Міністерство освіти і науки України
Лохвицький механіко-технологічний коледж
Полтавської державної аграрної академії



**Програма з української мови
для підготовки до вступних випробувань
для вступників на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
кваліфікованого робітника**

Схвалено на засіданні
циклової комісії гуманітарних та
соціально-економічних дисциплін
Протокол № 8
Від «28» 03 2019 р.
Голова циклової комісії
Н.М. Харченко

2019

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

I. Загальні відомості

- 1) Функції мови в суспільстві та житті людини.
- 2) Українська мова як національна мова нашого народу.
- 3) Державний статус української мови. Головні етапи історії української мови. Українська мова як літературна.

II. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія

- 1) Звуки мови. Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі і глухі.
- 2) Букви та інші графічні засоби. Українська абетка. Співвідношення звуків і букв.
- 3) Склад і наголос. Правила складоподілу та правила переносу слів з рядка в рядок.
- 4) Ненаголошенні голосні, їх вимова й позначення їх на письмі.
- 5) Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі. Уподібнення приголосних. Спрощення в групах приголосних.
- 6) Найпоширеніші випадки чергування голосних та приголосних звуків. Евфонічні чергування (**у//в, і//й**).
- 7) Орфографія. Орфографічна помилка. Принципи української орфографії.
- 8) Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння приголосних.
- 9) Написання слів іншомовного походження.

III. Будова слова, словотвір та орфографія

- 1) Спільнокореневі слова й форми слова. Основа слова й закінчення змінних слів. Значущі частини слова (корінь, префікс, суфікс, закінчення).
- 2) Вимова та написання префіксів з- (**с-, зі-, зо-**), роз-, без-, воз-, пре-, **при-, прі-**.
- 3) Основні способи словотворення в українській мові, їх різновиди. Зміни приголосних при творенні слів.
- 4) Правопис складних і складноскорочених слів.

IV. Лексикологія, фразеологія та лексикографія

- 1) Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова.
- 2) Пряме і переносне значення слова.
- 3) Синоніми, антоніми, омоніми.
- 4) Загальновживані слова. Діалектні та професійні слова.
- 5) Лексика української мови за походженням. Власні українські слова. Лексичні запозичення з інших мов.
- 6) Терміни. Архаїзми та історизми. Неологізми.
- 7) Поняття про фразеологізми. Типи фразеологізмів. Джерела української фразеології. Фразеологізми в ролі членів речення.
- 8) Типи словників, принципи їх побудови. Головні етапи української

лексикографії.

V. Морфологія та орфографія

- 1) Поняття про самостійні та службові частини мови.
- 2) **Іменник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Конкретні й абстрактні назви. Назви істот та неістот. Загальні і власні назви. Рід, число, відмінок іменників. Відміни іменників. Невідміновані іменники. Способи творення іменників. Правопис відмінкових закінчень іменників. Правопис найуживаніших іменникових суфіксів. Велика буква у власних назвах.
- 3) **Прикметник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Перехід прикметників з одного розряду в інший. Повні і короткі форми прикметників, їх утворення. Ступені порівняння якісних прикметників, способи їх творення. Зміна приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Відміновання прикметників. Способи творення прикметників. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.
- 4) **Займенник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням. Творення та відміновання займенників. Правопис неозначених та заперечних займенників.
- 5) **Числівник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (власне кількісні, неозначено - кількісні, дробові, збірні) й порядкові. Числівники прості, складні та складені. Відміновання кількісних та порядкових числівників. Правопис числівників.
- 6) **Дієслово** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Стан дієслова (активний і пасивний). Способ дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Час дієслова (майбутній, теперішній, минулий, давноминулий). Дієвідміновання. Дієслова I та II дієвідмін. Особа і число дієслова. Безособові дієслова. Творення та правопис дієслів.
- 7) **Дієприкметник** як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки синтаксична роль. Дієприкметник активного і пасивного стану, їх творення. Відміновання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на **-но/-ено, -то**. Правопис дієслів.
- 8) **Дієприслівник** як незмінювана форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного та недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Правопис дієприслівників.
- 9) **Прислівник** як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників, способи їх творення. Правопис прислівників.
- 10) **Прийменник** як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники. Прості, складні та складені прийменники. Правопис прийменників.
- 11) **Сполучник** як службова частина мови. Сполучник сурядності та підрядності. Групи сполучників за будовою та походженням. Правопис сполучників.
- 12) **Частка** як службова частина мови. Групи часток за значенням та

вживанням (формотворчі, словотворчі та модальні). Правопис часток **не** і **ні** з різними частинами мови.

13) **Вигук** як частина мови. Групи вигуків за походженням. Правопис вигуків.

VI. Синтаксис і пунктуація

1) **Словосполучення.** Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова. Типи граматичного зв'язку в словосполученнях.

2) **Речення,** його головні ознаки та різновиди. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (роздільні, питальні, спонукальні) та емоційним забарвленням (окличні, неокличні). Види речень за будовою (прості, складні).

3) **Просте речення.** Поширені та непоширені речення. Головні та другорядні члени речення (підмет і присудок; додаток, означення, обставина), способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот. Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладах і порівняльних зворотах. Речення двоскладні та односкладні. Види односкладних речень. Повні і неповні речення. Тире в неповних реченнях. Однорідні члени речення. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення. Однорідні і неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення. Звертання та вставні слова (словосполучення, речення), розділові знаки при них.

4) **Складне речення,** його типи. Засоби зв'язку частин складного речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними, їх типи.

Розділові знаки в складнопідрядному та складносурядному реченнях. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Складне речення з різними видами зв'язку, розділові знаки в ньому. Пряма і непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитатах, діалозі.

VII. Відомості про мовлення

1) Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресант (той, до кого звернене усне або писемне мовлення) і адресат (той, хто говорить або пише), мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст та форма.

2) Тема й основна думка висловлювання.

3) Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання.

4) Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки.

5) Етика і етикет спілкування.

6) Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Типи й засоби зв'язку речень у тексті.

7) Поняття про стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний). Головні функції, ознаки та мовні засоби стилів мовлення.

8) Поняття про типи мовлення (розвідь, роздум, опис).